

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e**

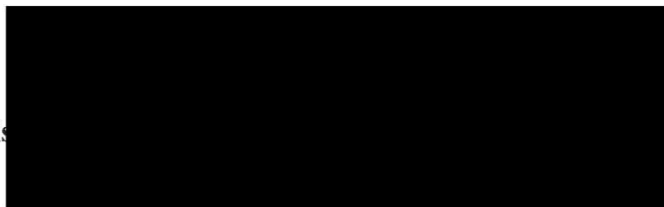
ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: III/ 0 1 3 3 5 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 AUG 03.	
Példány: /	Kezelőiroda:
Melléklet: 4 db	<i>lu</i>

Az ügy száma: Kfv.II.37.112/2020/8.

A tanács tagjai:

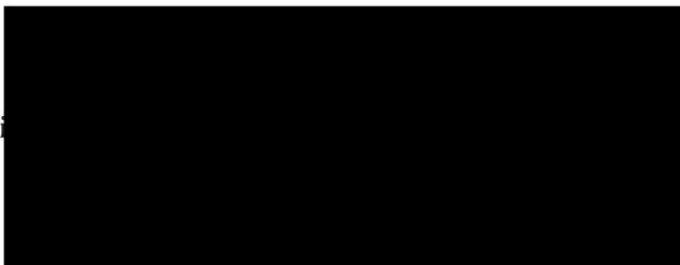

A felperes:

A felperes képviselője:

Az alperes:

Az alperes képviselője:

A per tárgya: közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék 39.K.32.961/2019/16.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálati eljárást felfüggeszti, és kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 92/B.§ - 92/F.§ és annak törvényi indokolása alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az 1997.évi CXL. törvény 92/B.§-92/F. § megsemmisítését, továbbá mint alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés alkalmazásának általános és konkrét ügyben történő kizárását.

A Kúria végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak.

I n d o k o l á s

A Kúria előtt folyamatban lévő közigazgatási jogvita összefoglalása

- [1] A felperes jogelődjei tulajdonában álló [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] államossították. Az államossításról szóló véghatározat szerint az ingatlan tulajdonosai az államnak "felajánlották" az ingatlant. Az államossításhoz kapcsolódóan az állam tulajdonába került ingóságokról – a mezőgazdasági műveléshez kapcsolódó eszközökön kívül – más nem került leltározásra. Az államossításról szóló véghatározat után a felperes jogelődjei 1951-ben ún. letéti nyilatkozatot tettek. A szekszárdi [REDACTED] az irattárból előkerült 1951. június 10-én kelt teljes bizonyító erejű magánokirat formájában készült ún. letéti nyilatkozat szerint a felperes jogelődjei az összes családi irataikat levelezésüket örök letétképpen odaajándékozták a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]. Az irat 5. bekezdése szerint: "..... családi könyvtárunkat, valamint egyéb muzeális értékeinket örök letétképpen a [REDACTED] k egyidejűleg odaajándékozzuk." A nyilatkozatban elidegenítési tilalom is kikötésre került.
- [2] A felperes 2017. december 20-án a szekszárdi [REDACTED] ál 9 db műtárgy vonatkozásában tulajdonjogára hivatkozással visszaadási kérelmet terjesztett elő. A Miniszterelnökséget vezető miniszter 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet szerint vizsgálatot folytatott a visszaigényelt tárgyak tulajdonjoga kérdésében, a vizsgálat kiterjedt a felperes jogelődje részéről aláírt letéti nyilatkozatra is. A vizsgálat során kiderült, hogy a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] az állami tulajdonjog gyakorlója nem bizonyította kétséget kizáróan, hogy a felperes részéről visszaigényelt vagyontárgyakon állami tulajdonjog jogszerűen keletkezett, ezért a visszaadási kérelemben múzeum által azonosítható három vagyontárgy vonatkozásában a közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet alapján eljárva tulajdonosi döntéssel megállapította, hogy a múzeumban őrzött vagyontárgyak felperes részére történő kiadásáról a múzeum haladéktalanul köteles intézkedni. A vagyontárgyak átadása a felperes részére megtörtént, azok a felperes birtokában vannak.
- [3] Az alperes 2019. július 17-én a felperes restitúciós igénye tárgyában a tulajdonosi döntés felülvizsgálata iránt hivatalból eljárást indított, és még aznap, MHF/26/2/2019. számú határozatával a tulajdonosi döntést visszavonta. Rögzítette, hogy a tulajdonosi döntés meghozatalát követően kialakult bírói gyakorlat szerint a korábbi eljárást a Ket. szabályainak megfelelően kellett volna lefolytatni, és utólagos jogszabály-módosításra is hivatkozott. Felhívta a muzeális intézményekről, a

nyilvános könyvtári ellátásról és közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (továbbiakban Kult.tv.) 2019. július 16. napjától hatályos 92/B. § c) pontját és lényeges körülményváltozásként jelölte meg, egyrészt annak tényét, hogy a visszaadásról rendelkező döntést megelőző eljárásban a Ket. szerint kellett volna eljárnia, másrészt az örökleteti szerződés érvényességének a tényét, harmadrészt, hogy a visszaadással érintett tárgyak vonatkozásában védetté nyilvánítási eljárást kezdeményezett.

- [4] A határozat ellen a felperes keresetet terjesztett elő. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 39.K.32.961/2019/16. számú ítéletével a határozatot megsemmisítette – új eljárásra kötelezés nélkül. A közigazgatási bíróság ítéletének indokolása szerint a Kult.tv. 92/B. § c) pontjában rögzített feltételek a korábbi döntés visszavonásával összefüggésben nem álltak fenn, ezért a határozat jogsértő volt.
- [5] A közigazgatási bíróság jogerős ítéletével szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, abban az ítélet hatályon kívül helyezését kérte, míg a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a közigazgatási bíróság jogerős ítélete hatályban való fenntartását indítványozta. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet azért jogsértő, mert az elsőfokú bíróság tévesen nem tekintette az alperes döntését járulékos jellegűnek. Az érvelés szerint ugyanis a közigazgatási perben jogvita tárgyát képező határozathozatalt követően kell majd a Kult.tv. 92/C. §-a szerint dönteni arról, hogy a visszaadás feltételei fennállnak-e vagy sem.
- [6] A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletet azért is jogsértőnek találta, mert álláspontja szerint nem tett eleget indokolási kötelezettségének, így az szerinte érdemi felülbírálatra alkalmatlan, és az elsőfokú bíróság jogszabálysértően hivatkozott a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok sérelmére, és tévesen állapította azt meg, hogy a 22/2019.(II.25.) Korm.rendelet szerinti szabályozásban a bizonyítási kötelezettség megfordult a 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet szerinti szabályozáshoz képest. A felülvizsgálati kérelem érvelt emellett is, hogy a felülvizsgálati eljárás során a bíróság vizsgálata nem terjedhetett ki a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok sérelmére, és megalapozatlanul hivatkozott az Ákr. 120. § (2) bekezdésére, annak alátámasztására, hogy a felperes által jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jog akadályát képezi a korábbi miniszteri döntés visszavonásának. A felülvizsgálati kérelem szerint amennyiben a közigazgatási bíróság úgy gondolta volna, hogy a 22/2019. (II.25.) Korm.rendelet 3. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási rend sérti a felperes Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogát, akkor lehetősége lett volna az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére a közigazgatási perben.
- [7] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtette, hogy a felülvizsgálati kérelem alaptalanul hivatkozott a jogvita tárgyává tett döntés járulékos jellegére, hiszen a határozat visszavonásáról szóló döntés elválik a felülvizsgálati eljárást lezáró érdemi döntéstől, amelyre az alperes maga is nyilatkozatot tett. Az érvelés szerint a jogerős ítélet nem sértette meg a határozatokkal szemben támasztott indokolási kötelezettséget, és kiemelte, hogy az alperes első ízben a felülvizsgálati kérelemben

hivatkozott arra, hogy az ún. védési eljárásban a felperes, mint igénylőn kívül további ügyfelek neve is felmerült, de a felülvizsgálati kérelem szerint nem adhat lehetőséget arra, hogy az alperes burkoltan módosítsa, vagy kiegészítse a jogvita tárgyát képező határozatának tartalmát. A bizonyítási kötelezettség vonatkozásában 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet és 22/2019. (II.25.) Korm.rendelet közötti eltéréseket táblázatban mutatta be. A felülvizsgálati ellenkérelem érvelt amellett, hogy a Kult.tv. 92/B. § c) pontja – visszamenő hatály hiányában – nem alkalmazható. Arra az eshetőségre, amennyiben a Kúria arra az álláspontra jutna, hogy a Kult.tv. vitatott rendelkezésének visszamenő hatálya lehet, vagy valamely, az alperes által hivatkozott körülmény teljesíti a 92/B. § c) pontjában előírt feltételt, úgy kérte, hogy a Kúria a Kult.tv. 4. §-a és 92/B-F. §-ai kapcsán forduljon az Alkotmánybírósághoz, és kérje a vitatott rendelkezések Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, és Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe ütközés miatti alkotmányellenessége és perben való alkalmazásának kizárását.

Az alaptörvény-ellenesség megállapítása iránti indítvány jogi indokai

- [8] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése szerint amennyiben olyan jogszabályt kell a bíróságnak alkalmaznia egyedi ügy elbírálása során, melynek alaptörvény-ellenességét észleli – az eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása kizárását.
- [9] A Kúria álláspontja szerint a törvényhozó hatalom által a restitúciós igények elbírálására 2019. július 16. napján hatályba lépett, a 2019. évi LXIV. törvény (Mód.tv.) 18. § által az 1997. évi CXL. törvénybe beépített 92/B. § - 92/F. § jogszabályhelyek és azok törvényi indokolása sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglalt hatalommegosztás elvét; az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság és jogbiztonság elvét; az Alaptörvény XIII. cikk és annak (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogot; az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének az alapjogok korlátozására vonatkozó rendelkezéseit azáltal, hogy a tulajdonjogi igényrel fellépő személyek magánjogi jogvitáiban a végrehajtó hatalom részére biztosít hatásköri és döntési jogosultságot, a magánjog keretébe tartozó döntések visszamenőleges hatállyal hatósági döntéssé minősítését és a már lezárt eljárások 5 évre visszamenőlegesen – jogellenesség hiányában történő – újraértékelését írja elő. Emellett a Mód.tv.18§ -hoz és ezáltal a Kult.tv. 92/B§-92/F§-hoz fűzött indokolás sérti az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdéséből következtethető az Alaptörvény autentikus értelmezését Alkotmánybíróságra telepítő szabályt.
- [10] A szabályozásnak lehet egy, a Nemzeti Hitvallásunk által deklarált hazánk szuverenitását elvesztett időszakában gyakorolt és ekként a történeti alkotmányunk vívmányai közzé nem sorolható, a magyar jogtörténetben szégyenfoltként emlegetett államosítás jogintézményére is emlékeztető olvasata is, amikor az állam és a jog

Kfv.II.37.112/2020/8.

pusztán hatalmi eszközökkel, magánjogi kérdésekben döntött, ezt azonban az alkotmányos jogállam eszméje nem tűri.

- [11] Az Alaptörvény 28. cikk jogalkalmazó bíróságra háruló jogszabály-értelmezési feladata, és az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése szerinti értelmezési kötelezettség a jogvita elbírálása során olyan kérdéseket vet fel, melyek megválaszolása az Alkotmánybíróságra tartozik, arra a Kúria nem vállalkozhat.
- [12] Kiemelendő, hogy mind a jogerős ítélet, mind a felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem is tartalmaz alaptörvényi hivatkozásokat, és a vitatott törvényi rendelkezést jogrendszerünkbe építő 2019. évi LXIV. törvény 18. §-hoz fűzött miniszteri indokolás is tartalmaz egyfajta szükségesség-arányossági tesztet, érezvén, hogy a jogszabályi rendelkezés súlyos alapjogi kérdéseket vet fel. A Kúria álláspontja szerint azonban a vitatott rendelkezés alaptörvény-ellenessége és alkotmányossági kérdéseit az Alkotmánybíróság hivatott megválaszolni.
- [13] A Kúria a felülvizsgálati eljárás jelen szakaszában úgy látja, hogy a Kult.tv. 92/C. § szerinti döntés - figyelemmel a 22/2019.(II.25) Korm.rendelet. 4.§ (4) (5) bekezdéseire is - továbbra is polgári jogi, magánjogi döntés, amelynek nem lehet járulékos eleme egy közigazgatási döntés. Megjegyezhető, hogy azt maga alperes is határozatként nevesítette, és nem végzésnek, tehát a meghozatalkor maga se tekintette járulékos döntésnek. A 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet és a 22/2019. (II.25.) Korm.rendelet is kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a szabályozott eljárásban a miniszter nem tulajdonjogi igényt dönt el, mikor a kérelmet elutasítja. Ezt az értelmezést támasztja alá az a rendelkezés is, hogy az elutasító döntés esetén polgári bírósághoz fordulhat a kérelmező a tulajdonjogi igény eldöntése érdekében. A Kúria a felülvizsgálat tárgyát képező ítélet indokolása vonatkozásában megállapította, hogy annak egyes elemei a hatályos jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes érvelést és következtetést tartalmaznak alkotmánybírósági határozatokra történő hivatkozással, és bár a hivatkozással és az érveléssel a Kúria egyetért, annak érdekében, hogy a Kult.tv. 92/B.-92/F. §-ai a perben ne legyenek alkalmazhatók, indokolt annak Alkotmánybíróság általi alaptörvény-ellenessége vizsgálata, az indítványban az alábbiakban megjelölt szempontokra is tekintettel.
- [14] Elöljáróban megjegyzi a Kúria, hogy a hivatkozott jogelvek és alkotmányos követelmények, és a jelen ügyben alkalmazandó jogszabály kollíziójának jogi indokolása során az Alkotmánybíróság gyakorlatára a 13/2013. (VI.17.) AB határozat [32]-[34] pontjaiban foglaltakkal összhangban is hivatkozik.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme

- [15] A Kúria megítélése szerint a Kult.tv. 92/B.-92/F. §§-ai sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés szerinti jogállamiságból következő jogbiztonság elvét. Az Alkotmánybíróság több határozatában is kimondta, hogy a jogállamiság más alaptörvényi rendelkezéstől függetlenül is önálló alkotmányjogi norma, amely

törvényi vagy más jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenesség megállapítását vonhatja maga után [9/1992. (I.30.) AB határozat]. A testület a jogállamiság klauzuláján keresztül a jogállamiság alapértékét kitöltő elvként határozta meg a jogbiztonság elvét [14/1993. (III.9.) AB határozat], melynek főbb összetevői a normavilágosság követelménye, a jog áttekinthetősége, kiszámíthatósága, a terhes visszamenő hatályú jogalkotás tilalma és a szerzett jogok védelme is.

- [16] A Kúria álláspontja szerint a jelen ügyben alkalmazandó Kult.tv. 92/B. és 92/C. § a jogbiztonság absztrakt követelményébe ütköznek, mikor úgy teszik lehetővé egy eredetileg az állam, mint tulajdonosi jogkör gyakorlója részéről hozott döntés visszavonását, hogy utóbb jogértelmezéssel hatóságivá minősítik ezen döntéseket. Így valójában a döntés visszavonása nem a visszavonás hatósági eljárásjogi fogalmának felel meg, hanem az állam a korábbi tulajdonosi döntéshez képest egy új közhatalmi döntést hoz.
- [17] Az Alkotmánybíróság több határozatában is kifejtette, hogy a jogbiztonság követelménye magában foglalja azt is, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon [26/1992. (IV.30) AB határozat ; 1/1999. (II.14.) AB határozat]. Ezt az elvi éllel lefektetett tételt azóta az Alkotmánybíróság több határozatában is megerősítette, továbbá rögzítette, hogy a normavilágosság sérelme miatt az alkotmányellenesség akkor állapítható meg, ha a szabályozás a jogalkalmazó számára értelmezhetetlen, vagy eltérő értelmezésre ad módot és ennek következtében a norma hatását tekintve kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzetet teremt a címzettek számára [34/2014. (XI.14.) AB határozat, 3047/2013. (II. 28.) AB határozat].
- [18] A jogalkotó a Kult.tv. 2013. december 7. és 2019. július 15. között hatályos 4/A. §-hoz fűzött törvényi indokolása egyértelművé teszi, hogy mi volt az állam által őrzött kulturális javak visszaadásához kapcsolódó jogalkotói szándék. Idézet a törvényi indokolásból: *"A tulajdonhoz fűződő alapvető jog védelmét alaptörvényben kimondó demokratikus jogállam nem járhat el úgy, mint diktatórikus elődje, amely polgárai tulajdonával önkényesen bánt. Ezért olyan megoldás szükséges, amely egyfelől a tulajdonjogot tiszteletben tartja és érvényesíti, másfelől nem kényszeríti a jogszerű visszaigénylőket hosszadalmas, esetenként évtizedes – pereskedésre, ugyanakkor az állami tulajdonjog gyakorlásával megbízott állami szerv szempontjából is biztonságos és garantált lehetőséget nyújt arra, hogy az eredeti állapot helyreállítását jogszerűen elősegítse."*
- [19] Ennek megfelelően a 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet szerinti visszaadásra vonatkozó eljárásban az állami tulajdonjog gyakorlója az állami tulajdon hiányát kellett, hogy megállapítsa, és az igénylőnek a tulajdonjogát megfelelően valószínűsíteni kellett. A Kult.tv. 92/B. § a 2019. július 16. előtt hozott tulajdonosi döntéseket öt évre visszamenőleg utólag úgy minősíti közigazgatási döntéssé, és úgy engedi meg ezen döntés bírósági felülvizsgálatát, hogy egyébként az ezzel párhuzamosan megalkotott, a közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet

- hatályon kívül helyezéséről és az azzal összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló 22/2019. (II.25.) Korm.rendelet sem minősíti a tárgyakról történő döntést közigazgatási döntéssé, a jogszabály szövegének értelmezéséből az következik, hogy a tulajdonjog kérdésében a jogviták a polgári bíróság elé tartoznak a jövőben is.
- [20] Mindez felveti azt a bizonytalanságot, hogy a jogalkalmazó előtt nem világos, hogy közigazgatási vagy magánjogi szabályozással találkozik-e, eszerint melyik jogágra jellemző elveket kell figyelembe vennie; vagy vajon az állam jövőbeni polgári jogi jogvitáit vonja-e el a jogalkotó a polgári bíróságoktól, avagy visszamenőlegesen szabályoz-e egy kérdést.
- [21] A Kult.tv. 92/B. § és 92/C. §-a magánjogi döntéseket minősít utólagosan hatósági döntéssé, jogdogmatikai kérdéseket azonban nem lehet – főképp nem utólagosan – jogszabállyal eldönteni (még az áttételesen államot képviselő alperes előtt sem világos a norma tartalma, ahogy ez a felülvizsgálati kérelméből is kitűnik). Ezen bizonytalanság bírósági jogértelmezéssel sem küszöbölhető ki, a Kúria álláspontja szerint ezért a Kult.tv. 92/B. § - 92/F. §-ai nem felelnek meg a normavilágosság követelményének, és nem küszöbölik ki az eltérő vagy önkényes jogértelmezés lehetőségét [47/2003. (X.27.) AB határozat, 3106/2013. (V.17.) AB határozat].
- [22] Azáltal pedig, hogy a normavilágosság követelményének nem felel meg az alapul fekvő törvényi szabályozás, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, (Ptk.) 1:6. §-ban foglalt alapelv, a polgári jogviták polgári bíróság előtti érvényesíthetőségének az elve sem teljesülhet. Nem szabályozta ugyanis törvényi szinten a jogalkotó, hogy ez a típusú döntés közhatalmi jellegűnek minősül ezentúl, hanem azzal a megoldással él, hogy a 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet alapján meghozott döntéseket – utóbb -közhatalminak minősíti, míg a jövőben meghozott döntéseket a 22/2019. (II.25.) Kormányrendelet a civilisztika alá sorolja. Teszi ezt úgy, hogy a Ptk. csak törvény eltérő rendelkezése esetén teszi lehetővé az 1:6. §-ban foglalt bírói úttól (ami a polgári ügyekben eljáró bíróság) való eltérést, azonban a Kult.tv. ilyen rendelkezést nem tartalmaz.
- [23] A jogalkotó a 2019. évi LXIV. törvény 18. §-hoz fűzött indokolásában, - mely 18. § a jelen eljárásban vitatott rendelkezéseket építette a Kult.tv.-be – úgy utal bírói gyakorlatra, hogy nem jelöli meg, nem hivatkozza, hogy melyik bíróság milyen döntésében tekintette az egyébként jogalkotói szándék szerint nem hatósági jogkörben meghozott döntésként szabályozott kulturális javak kiadására vonatkozó eljárást. Azáltal, hogy konkrét bírói határozatra nem utal a törvényi indokolás, mintegy kontrollálatlanná teszi a törvényi indokolásban megjelenített jogszabály-módosítási, jogalkotási célt, különösen, hogy a Kúria ítélezési gyakorlatában ilyen irányadó döntés nincsen.
- [24] A fentiek alapján a Kúria meggyőződése, hogy az a jogalkotói megoldás, hogy egy felvállaltan, a törvényi indokolásban is megjelenített módon magánjogi döntést utólagosan hatósági döntéssé minősítenek, a jogbiztonság követelményét, ezzel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sérti.

Kfv.II.37.112/2020/8.

- [25] A jogbiztonság követelményének további tartalmi eleme a **terhes visszaható hatályú jogalkotás** tilalma [54/1995. (IX.15.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint amennyiben az új jogszabálynak visszamenőleges hatálya van, és az a jogszabály megjelenése előtt keletkezett jogviszonyok felülvizsgálatával jár, a jogbiztonság alkotmányos követelményét sérti, mely különösen igaz azokban az esetekben, amikor az új jogszabály olyan kötelezettséget, vagy felelősséget állapít meg, amely a korábbi jogszabályi környezetben nem, vagy enyhébb feltételek mellett állt fenn [339/B/1995. AB határozat, 31/2005. (VII.14.) AB határozat].
- [26] Amennyiben az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutna, hogy nem jelent alaptörvény-ellenes helyzetet az a jogalkotói megoldás, hogy a korábban egyértelműen magánjogi döntésként kezelt döntések utólagosan hatósági aktussá minősülnek - a Kult.tv. 92/B. § és 92/C. §-ban szabályozott megoldás akkor viszont a visszamenőleges hatály tilalmába ütközik, hiszen a Kult.tv. hatalmi eszközökkel jogsértés hiányában is előírja - öt évre visszamenőleg - polgári jogi igényérvényesítés után a feltételezhetően tulajdonosoknak visszaadott muzeális tárgyak elvételét. Arra is rá kell mutatni, hogy az alperes előtti felülvizsgálati eljárásban a felperes jogi pozíciója jelentős mértékben válna terhesebbé az időközben megváltozott jogszabályi háttérre figyelemmel, ugyanis más volt a bizonyítási kötelezettség a 22/2019. (XII.25.) Korm.rendelet hatálybalépését megelőző eljárási rendben.
- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azokban az esetekben is sérül a jogállamiság alkotmányos alapértékéből fakadó jogbiztonság követelménye, ha az ellentétes tartalmú **törvényi rendelkezések között fennálló kollízió** jogalkalmazói jogértelmezéssel a jogbiztonság sérelme nélkül nem oldható fel [21/2001. (VI.21.) AB határozat, 43/2012. (XII.20.) AB határozat]. A Kúria megítélése szerint a megvizsgálni indítványozott törvényi rendelkezések több ponton is ellentétesek az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) garanciális szabályaival, ezért – tekintettel arra, hogy a normakollízió az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság, jogbiztonság követelményét sérti és az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmével jár – anyagi alaptörvény-ellenesség miatt azok megsemmisítése indokolt [35/1991. (VI.20.) AB határozat, 28/2013. (X.9.) AB határozat, 3191/2014. (VII. 15.) AB határozat].
- [28] A közigazgatási eljárásokat kódex-jelleggel szabályozó Ákr. rendelkezései a hatósági eljárásokban elsődlegesek. Ezt az elvet az Ákr. azáltal juttatja érvényre, hogy saját maga határozza meg, mely eljárásokra nem terjed ki a hatálya [kivett eljárások, Ákr. 8. § (1) bekezdés] és arról is rendelkezik, hogy az általános szabályoktól milyen esetben lehetséges eltérni. Az Ákr. 8. § (2) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy a kivett eljárások közé nem sorolt hatósági eljárásokra vonatkozó jogszabályok az Ákr. rendelkezéseitől csak akkor térhetnek el, ha azt maga az Ákr. engedi meg.
- [29] A Kúria megítélése szerint a Kult.tv. 92/B. § és a 92/C. § (1) bekezdése ellentétes az Ákr. 120. § (1) bekezdésével, mivel úgy állapít meg eltérő időtartamot a hatósági döntés visszavonására, hogy arra az Ákr. nem biztosít lehetőséget és a Kult.tv.

szerinti hatósági eljárást nem szabályozza a kivett eljárások között sem. A Kúria szerint az Ákr. 120. § (1) bekezdésében foglalt garanciális eljárási szabálytól eltérés súlyos jogbizonytalanságot idéz elő, hiszen egy Ákr. hatálya alá tartozó hatósági ügyben az Ákr. felhatalmazása hiányában állapít meg eltérő szabályt. Különösen súlyosnak ítéli a Kúria ezt a kollíziót, mivel az Ákr. 120. § (1) bekezdése az ügyféli jogok védelme és a döntések véglegessége érdekében legfeljebb 1 éven belül engedélyezi a jogsértő döntések visszavonását, amely korlát az Alaptörvényben is foglalt tisztességes hatósági ügyintézéshez való alapvető jog részeleme.

- [30] Ugyancsak normakollízió áll fenn a Kult.tv. 92/D. § d) pontja és az Ákr. 123. § (2) bekezdésének a) pontja között az Ákr. 8. §-ra tekintettel. A Kult.tv. 92/D. § d) pontja úgy zárja ki az Ákr. 123. § (2) bekezdés a) pontjának alkalmazását, hogy arra sem az Ákr. 8. § (1) bekezdése (nem kivett eljárás), sem az Ákr. 8. § (2) bekezdése szerint az Ákr. maga nem biztosít lehetőséget. Az, hogy az Ákr. 123. §-ban szabályozott semmisségi okoktól úgy tér el a Kult.tv., hogy erre felhatalmazást az Ákr. nem ad, a tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jogot és az Ákr. 2. § és 6. §-ban foglalt alapelveket, a jogszerűséget és a bizalmi elvet is sérti.
- [31] A Kúria álláspontja szerint jogértelmezéssel sem oldható fel a Kult.tv. 92/B. § pontja, 92/C. § (1) bekezdése, és Ákr. 120. § (1) bekezdése közötti, valamint a Kult.tv. 92/D. § d) pontja és az Ákr. 123. § (2) bekezdésének a) pontja közötti ellentmondás, már csak azért sem, mert a Kult.tv.-t módosító, a 2019. évi LXIV. törvény (Mód.tv.) 18. §-hoz fűzött, és ezáltal a Kult.tv. 92/B. §-92/F. §-hoz kapcsolódó indokolás szerint azért volt szükség az új szabályokra, hogy a Ket. (illetve jelen időben az Ákr.) garanciális elvei érvényesüljenek ezekben az eljárásokban. Az Ákr. 8 § (3) bekezdés sem lehet érv a jogszabályi kollízió feloldására, hiszen a Kult.tv. Ákr.-tól lényegesen eltérő szabályozása nem tekinthető - a kifejtettek szerint-összhangban álló szabályozásnak.
- [32] Mindez jogértelmezési bizonytalanságot és az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog lehetséges sérelmét idézi elő, ezért az ellentétes tartalmú szabályozás anyagi alkotmányellenességhez vezet és az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések megsemmisítése szükséges.

Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének sérelme

- [33] A hatalmi ágak elválasztásának elve a magyar államszervezet legfontosabb szervezeti és működési alapelve, amely az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint *„nem pusztán annyit jelent, hogy az egyik hatalmi ág nem vonhatja el a másik jogosítványait, hanem azt is jelenti: a demokratikus jogállamban korlátlan és korlátozhatatlan hatalom nincs (...)”* [28/1995. (V. 19.) AB határozat, 1/2020. (I. 2.) AB határozat]. Továbbá az 3154/2017. (VI. 21.) AB határozat is rögzítette, a törvényhozó és végrehajtó hatalom kölcsönös (politikai) függésben van egymástól, a bírói hatalom viszont e politikai téren kívül létezik, függetlenül annak változásaitól.

Kfv.II.37.112/2020/8.

- [34] Az alapvető vagyoni viszonyokhoz kapcsolódó jogviták a civilisztikai bíróság hatáskörébe tartoznak, ahol a polgári bíróság mellérendeltségi viszonya alapján dönt jogértelmezési kérdésekben. A Kult.tv. 92/B. és 92/C. §-a, illetve a 22/2019.(II.25) Korm.rendelet a polgári jog magját képező tulajdonjogot is érintő kérdésekben a végrehajtó hatalom jogkörébe helyezi a döntést. Ezen nem változtat a Kúria álláspontja szerint az sem, hogy egyrészt kimondja a 22/2019(II.25) Korm.r. 4. § (5) bekezdése második mondata, hogy az igény elutasítása nem akadályozza annak, hogy a bíróságnál tulajdoni igény érvényesítése végett keresetet terjesszen elő, és az sem, hogy a végrehajtó hatalom jogkörébe helyezett döntéssel szemben a közigazgatási bíróságnál jogorvoslással élhet az igénylő. A polgári bíróság és a közigazgatási bíróság előtti eljárás más funkciót tölt be, a közigazgatási bíróság ugyanis csak törvényességi vizsgálatot folytat, szemben a polgári bírósággal, ráadásul a két eljárási rezsimben a bizonyítási teher is eltérő.
- [35] A Kúria előtt fekvő ügyben 2018. május 18. napján a Miniszterelnökséget Vezető Miniszter a 449/2013. (XI.28.) Korm.rendelet alapján magánjogi igényről döntött. Ez a megállapítás nem csak a Kúria álláspontja, hanem következik a Kult.tv. 4/A. §-át 2013. december 7-i hatállyal beiktató 2013. évi CXCV. törvény 2. § (1) bekezdéséhez fűzött, fentebb már idézett törvényi indokolásából, továbbá a 2019. évi LXIV. törvény 18. §-hoz fűzött indokolásból is, mely határozottan állítja, hogy az eredeti jogalkotói szándék szerint a Miniszterelnökséget Vezető Miniszter döntése nem hatósági döntés volt, ahogy azt a felülvizsgálat alapját képező miniszteri döntés kifejezetten, világosan és egyértelműen ki is mondja.
- [36] A Kult.tv. szerinti szabályozásban a tulajdoni igénnyel fellépő állam gyakorlatilag maga dönt polgári jogi kérdésekben a saját ügyében. A Kult.tv. 92/B. és 92/C. § ezáltal egy, a magánjog körében hozott döntést minősít utólagosan hatósági döntéssé. Mindez dogmatikailag nem lehetséges, mert azt, hogy valamely jogviszony magánjogi vagy közhatalmi-e, a jogviszony alanya, tárgya, tartalma dönti el, és nem a jogszabályi minősítése.
- [37] Mindez felveti annak kérdését is, hogy egy jogállamban hol van az a határ, hogy az állam az alapvetően magánjogi jogvitát hatósági ügyé minősítsen. Bár a Ptk. 1:6. § kivételesen biztosítja, hogy magánjogi jogvitákat ne a bíróság, hanem maga a végrehajtó hatalom bíráljon el, de amennyiben a jogalkotó a végsőkéig elmegy, és a magánjog „keménymagját” jelentő tulajdonjogi kérdéseket akár csak részben – legalábbis az elmúlt öt évre visszamenőleg, ha nem is a jövőre nézve – hatósági útra terelhet, akkor akár elképzelhető egy polgári bíróság nélküli állam is, a magánszféra teljes közjogiasítása, amely minden polgári jogállam alapjait kérdőjelezhetné meg.

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és XV. cikk (1) bekezdésének sérelme

- [38] Az Alaptörvény tulajdon fogalma az Alkotmánybíróság értelmezésében hagyományosan nem azonos a polgári jogi tulajdon fogalommal. Az

Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való jogot elsőként és legteljeskörűbb módon a 64/1993. (XII.22.) AB határozatban értelmezte akként, hogy az „*nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványával, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.*” Ezt az értelmezést az Alkotmánybíróság több határozatában is megerősítette és kiemelte azt is, hogy az Alkotmány és az Alaptörvény tulajdon-fogalma lényeges tartalmát tekintve azonos [18/2015. (VI. 15.) AB határozat, 25/2015. (VII. 21.) AB határozat].

- [39] A Kúria megítélése szerint a Kult.tv. 92/B. § és 92/C. § azáltal, hogy az egykori tulajdonosoknak tulajdonuk visszaadásáról döntő határozat visszavonásának jogintézményét megteremtette, az Alaptörvényben védett tulajdonhoz való jog sérelméhez vezethet. A konkrét ügyben a felperes örökletési szerződésre alapozott igénye alkotmányjogi értelemben vett tulajdonjogi igény, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti védelemben kell, hogy részesüljön. Az állam kötelessége tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, emellett objektív alapjogvédelmi kötelezettség is terheli azáltal, hogy köteles a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképpé tevő intézményi és jogi kereteket biztosítani [3009/2012. (VI. 21.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság több döntésében is hangsúlyozta, hogy alapjogi védelem illeti meg azt is, akinek a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme van [5/2016. (III.1. AB határozat, 3387/2012. (XII. 30.) AB végzés, 3177/2014. (VI. 18.) AB végzés].
- [40] Az állami beavatkozás alkotmányosságának értékelésének központi eleme valójában a korlátozás célja és eszköze közötti viszony, azaz a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése. E körben a jogalkotó azt köteles biztosítani, hogy a közérdekkel indokolt korlátozás ne sértse a tulajdonjog lényeges tartalmát, vagy más alkotmányos jogot, szűk értelemben véve arányos legyen a korlátozás, tehát a korlátozással elérni kívánt cél fontosságának és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlyának összhangban kell állnia. [43/1995. (VI.30.) AB határozat].
- [41] A Kult.tv. felülvizsgálni indítványozott szakaszai a tulajdonhoz való jogot korlátozzák visszamenőlegesen, azonban csak egy szűk körben, a 2014 és 2019 között hozott restitúciós döntések esetén. A szabályozás ezen eleme, azaz, hogy a tulajdonosi döntéseknek csupán egy szeletét vonja a felülvizsgálható és visszavonható döntések körébe, nem felel meg az állam objektív intézményvédelmi kötelezettségének, mivel nem biztosítja a tulajdonhoz való jog diszkriminációmentes intézményi kereteit.
- [42] Külön szükséges hangsúlyozni, hogy a tulajdonformák azonos védelemben való részesítésének elve is sérül, hiszen így bizonyos műtárgyak tekintetében az állami

tulajdonnal összefüggő tulajdonjogi viták, amennyiben az államnak van tulajdonjogi igénye, közigazgatási útra (az érintett múltbéli 5 év vonatkozásában), míg magánfelek közti jogviták, vagy ha a magánfélnek van az állammal szemben tulajdonjogi igénye akár ugyanazon műtárggyal kapcsolatban polgári bíróságra tartoznak, mely - kettős! - megkülönböztetésnek nincs megjelölt indoka, még a törvény indokolásában sem. Kettős a megkülönböztetés, hisz állam és magánfelek jogvitái közt különbséget tesz egy meghatározott vagyontárgy típus tulajdonjogi vitáinak keresettel támadhatósága, mint a tulajdonjog részeleme tekintetében, az az tulajdonjog más és más jogosultságot jelent attól függően, hogy magántulajdonról, vagy állami tulajdonról van-e szó, másrészt állami tulajdoni igény esetén erősebb perjogi pozíció a tulajdonjognak eltérő tartalmát eredményezi ugyanazon vagyontárgy vonatkozásában, attól függően, hogy az állam vagy egy magánfél érvényesíti tulajdonjogi igényét. Ez pedig figyelemmel a 21/1990(X.4) AB határozatra és az azt fenntartó 42/2012 (XII.20) AB határozatra, valamint a 26/2013 (X.04) AB határozat 182. megfontolására, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe is ütközik.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének sérelme

- [43] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában (mely elvi tételt az Alaptörvény az I. cikk (3) bekezdésében rögzített az alkotmányozó) az alapjog-korlátozás csak abban az esetben tekinthető alkotmányosnak, ha az alapjogi teszt valamennyi kritériumának megfelel. Az alapjogot korlátozó szabályozás akkor alkotmányos, ha alkalmas valamely legitim cél elérésére, megfelel az alkalmasság-szükségesség-arányosság követelményének is.
- [44] A Kúria szerint a Mód.tv. 18. §-hoz (és ezáltal a Kult.tv.92/§-92/F§-hoz is) fűzött törvényi indokolásban szereplő teszt, a tulajdonjog korlátozásának az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében felhívott, azaz a kulturális értékek, a nemzet közös öröksége védelmével való összevetése kiemelten az arányossági teszt tekintetében nem állja ki az alkotmányossági próbát.
- [45] Mivel a Kult.tv. 92/B-F. § szabályozása nem csak a tulajdonjog korlátozását jelenti, de egyben a jogállami szabályokba történő beavatkozást is jelenti, ezért a szükségesség-arányosság tesztjét nem elégséges csak az egyik alkotmányosan védett jogintézmény vonatkozásában elvégezni.
- [46] Amennyiben a korlátozás esetében a teszt első elemét, az alkotmányosan igazolt cél kérdését vizsgáljuk, az a Kult.tv.-hez kapcsolódó törvényi indokolásban az Alaptörvény P) cikke örökségvédelem szabályaiban van meghatározva. Ez nem vitatható módon minősülhet olyan közérdeknek, amely a korlátozás lehetőségét felveti.
- [47] A korlátozás a szükségesség-arányossági teszt próbáját nem állja ki. Az esetleges korábbi tulajdonosi döntések hibáinak korrigálása ugyanis indokolhatatlan

közhatalmi beavatkozással, mert ez hatékonyan rendezhető polgári jogi, bírósági út igénybevételeével is, nem szükséges az állam hatalmi pozíciójának felhasználása.

- [48] A Kúria tévesnek, és a hatalommegosztás elvét is sértőnek tartja a Mód.tv. indokolásában szereplő azon alkotmányossági tesztet, amely szerint a tulajdonjog korlátozása a P) cikk szerint lehetséges. A szabályozás normaszövegben is megjelenő – lényege szerint ugyanis – az állam a korábbi rossz tulajdonosi döntéseit akarja korrigálni, és nem a P) cikk szerinti szempontokat tartja szem előtt. Sőt maga a szabályozás ismeri el, hogy nem indokolt a közérdekre hivatkozással a beavatkozás, hiszen a támadott rendelkezések csak a múltra 5 évre visszamenőleg írják elő a közhatalmi beavatkozást, a jövőre nézve nem. Ha a jogalkotó úgy látja- ahogy ez az indoklásból és a normaszövegből is látszik - , hogy a múltban ezek polgári bíróság elé tartozó magánjogi viták voltak, és a jövőre nézve az új szabályozásban is ezt kívánja fenntartani, akkor logikailag hibás és abszurd amellet érvelni, hogy egy bizonyos 5 éves – ráadásul múltbéli – időszakra vonatkozóan a közhatalmi beavatkozást indokolhatná a P) cikk. Ha a P) cikk indokolja a beavatkozást, akkor a jövőre nézve is indokolnia kell. Vagy lehet úgy: ha nem indokolt a jövőre nézve a közhatalmi beavatkozás, akkor visszamenőlegesen sem indokolható.
- [49] Kiemelendő az is, hogy a Mód.tv. 18. §-hoz fűzött törvényi indokolás akkor, amikor a közérdekre hivatkozással az alapjog-korlátozás lehetőségét felemlíti, kizárólag az Alkotmány hatálya alatt keletkezett jogeseteket említi. Az Alaptörvény szerinti értelmezés azonban ettől -és kifejezetten az adott jogvitához kapcsolódó kérdésben – eltérő lehet, hiszen az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján történő értelmezés kötelezővé teszi a történeti alkotmány vívmányaival és Nemzeti hitvallással összhangban történő értelmezést is.
- [50] A Kúria előtt is ismert, hogy az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való jog korlátozásának megítélésére az általános alapjog-korlátozási (szükségességi-arányossági) tesztnél - enyhébb mércét alkalmaz, azaz a tulajdonhoz való jog korlátozását a közérdek is alkotmányosan indokolhatóvá teheti. Ez esetben is kiemelendő azonban, hogy nem elégséges, ha a jogszabály általánosságban hivatkozik a közérdekre, annak szükségességének fennálltát vizsgálni kell [42/2000. (X. 5.) AB határozat, 50/2007. (VII.10.) AB határozat].
- [51] Rámutat a Kúria arra is, hogy azáltal, hogy a jogalkotó a Mód.tv. indoklásában elvégezte az alapjogi tesztet és megállapította, hogy megfelel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, tulajdonképpen az Alkotmánybíróság szerepét vette át. Ez az érvelés felveti a következő alkotmányossági kérdést is.

Az Alaptörvény T cikk (1)-(3) bekezdésének, és a 24. cikk (1) bekezdésének sérelme

- [52] Az Alaptörvény 24.cikk (1) bekezdés szerint az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve az Alkotmánybíróság. Az Alkotmánybíróság általi alkotmányértelmezés

Kfv.II.37.112/2020/8.

ultima ratio jellegű, mindenkire kötelező, *erga omnes* hatályú, így az Országgyűlésre, a jogalkotó és jogalkalmazó szervekre is [31/1990. (XII.18.) AB határozat].

- [53] A Kúria előtt is ismert, hogy a testület értelmezte az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés tartalmát, és a 2/2019. (III.5) AB határozat rendelkező részében elvi élel azt is megállapította, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján az Alaptörvény autentikus értelmezője az Alkotmánybíróság, értelmezését a más szerv által adott értelmezés nem ronthatja le, azt mindenkinek tiszteletben kell tartania {2/2019. (III.5.) AB határozat [38]}.
- [54] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése vitán felül a jogalkotót kötelezi elsődlegesen [3/2015. (II.2.) AB határozat], ugyanakkor ez a kötelezettség nem jelenti azt, hogy az arányossági teszt eredményét a jogalkotó az Alaptörvény hetedik módosítása óta a 28. cikk szerint a bíróságok jogértelmezése során kötelező jogszabályi indokolásba foglalhatja. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése ugyanis a jogalkalmazó szervekkel, így a bírósággal szemben is alkotmányos követelmény, az alapjogi tesztet a bíróságoknak is konkrét ügyekben le kell folytatniuk, ha alapjogsérelmet észlelnek és amennyiben a bíróság megítélése szerint az alkalmazandó jogszabály okozza az alapjogsérelmet, az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybírósághoz kell fordulnia, nem teheti félre az alaptörvény-ellenes jogszabályt.
- [55] A Kúria szerint az Alaptörvény 28.cikk alapján bíróságra kötelező jogértelmezési szabály miatt a törvényi indokolás alaptörvény-ellenességének megállapítása kezdeményezhető az Alkotmánybíróság előtt, függetlenül attól, hogy az az Alaptörvény T cikk szerint a törvényi indokolás nem jogszabály, és bár a jogszabályok indokolásának felülvizsgálata sem az Alaptörvény, sem az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény normaszövegében nem jelenik meg tételesen, azonban az Alkotmánybíróság 24. cikk (1) bekezdésében foglalt szerepében eljárva analógia alkalmazása útján annak alaptörvény-ellenességét kimondhatja.
- [56] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában számos példát találunk arra, hogy az utólagos normakontroll hatáskört teljeskörűen értelmezte a testület, miközben a hatályos Alkotmánybíróságról szóló törvény bizonyos jogi eszközök felülvizsgálatára nem adott explicit felhatalmazást [4/1997. (I. 22.) AB határozat, 60/1992. (XI.17.) AB határozat].
- [57] A jogegységi határozatok felülvizsgálatának lehetőségét is elsőként az Alkotmánybíróság gyakorlata munkálta ki; a testület több határozatában is rögzítette, hogy annak eldöntése, hogy a vizsgálni kért rendelkezés normatív tartalommal bír, esetről esetre bírálendő el [42/2005. (XI. 14.) AB határozat].
- [58] A 19/2017. (VII.18) AB határozat a Kúria jogegységi határozatát azért tekintette alkotmánybírósági felülvizsgálatra alkalmasnak, mert figyelembe vette annak bírói jogalkalmazás során történő kötelező figyelembevételét. Jelen esetben a törvényi indokolás az Alaptörvény 28. cikke alapján a jogalkalmazó bíróságokra kötelező, ezáltal a bírói döntés irányát is meghatározza, ezért szükséges nem csupán a

normaszöveg, hanem az ahhoz kapcsolódó jogalkotói indokolás alkotmányossági vizsgálata is.

- [59] A Kúria ugyan látja, hogy az Alaptörvény 28.cikk második mondata a jogszabályok céljának megállapítása során és elsősorban a jogszabály módosítására irányuló javaslat indokolását köteles figyelem venni, amiből az is következhet, hogy másodsorban mást is figyelembe vehet, amiből azonban csak az Alaptörvény normatív tartalmának megengedhetetlen mértékű gyengítése árán lehet arra következtetésre jutni, hogy az elsődlegesen figyelembe veendő törvényi indokolással szöges ellentétben lévő következtetésre juthatna a bíróság.
- [60] A Kúria álláspontja szerint ellentétes véleményre a törvényi indokolással a bíróságok az Alaptörvény 28. cikk második mondatára figyelemmel nem juthatnak alkotmányosan. Ekként a törvényi indokolásoknak meg kell felelniük azon kitételeknek, amelyek az Alaptörvény 28. cikk második mondatából következnek. Az indokolás csak a jogalkotó céljára hivatkozhat, és a megfogalmazás nem lehet normatív tartalmú. Amennyiben normatív tartalmú, akkor normaként viselkedik, és már csak ez okból is Alaptörvény-ellenes, az Alaptörvény T cikk (1)-(3) bekezdésébe ütközik. Figyelemmel a 60/1992 (XI.17) AB határozatra a törvényi indokolás alaptörvényellenességének a megállapítását kéri csak a Kúria, mivel annak megsemmisítését nem kérheti.
- [61] A Kúria megítélése szerint a fentebb kifejtett aggályok alapján a felülvizsgálni indítványozott jogszabály 92/B. § és 92/C. § (1) bekezdése, a 92/D. § d) pontja, továbbá a Mód.tv. 18. § által ezen szakaszokhoz fűzött törvényi indokolás alaptörvény-ellenessége megállapítható. Az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés a) pontja szerint az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályi rendelkezést megsemmisíti.
- [62] A Kult.tv. 92/B. §, 92/C. § (1) és 92/D. § d) pontja alaptörvény-ellenesség fennállása miatti megsemmisítése esetén a Kult.tv. 92/C. § (2) bekezdése, 92/D. § b)-c) pontjai és a 92/E. §- 92/F. §-ben foglalt rendelkezések a 92/B. § és 92/C. § szerint lefolytatott felülvizsgálati eljárás további szabályait határozzák meg. Ezen rendelkezések szoros tartalmi összefüggésben állnak a Kult.tv. 92/B. §, 92/C. § (1) és 92/D. § d) pontjával, annak hiányában nem alkalmazhatók, illetve alkalmazásuk értelmét veszti; amely normavilágosságot, a jogbiztonságot és a jogrendszer koherenciáját az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésébe ütköző módon sértené, erre tekintettel indítványozta a Kúria, hogy az Alkotmánybíróság e rendelkezéseket is semmisítse meg.

Záró rész

- [63] A fentiek alapján a Kúria a Kp. 112. § utaló szabálya, és a Kp. 32. §-a alapján alkalmazandó, a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 126. § (1)

Kfv.II.37.112/2020/8.

bekezdés b) pontja alapján az eljárást felfüggesztette, és alaptörvény-ellenesség megállapítását kezdeményezte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése szerint.

[64] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (2) bekezdése zárja ki.

